

UMUT İŞÇİ SINIFINDA

Intermedya Ekonomi, 10 Temmuz 1994

Yıldırım Koç

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 28 Haziran'da yaptığı toplantısında, oybirliğiyle, 12 Temmuz günü Başbakanlık'a yürüyüş ve 20 Temmuz günü de genel eylemi gündeme getirme kararı aldı. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu sorunların saptanması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesinde tam bir bütünlük sergiledi.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi, 1989 yılından beri tarihinin en hareketli ve bereketli dönemini yaşıyor. 12 Eylül askeri darbesi öncelikle işçi sınıfına karşı yapılmıştı. Sendikacılık hareketi, darbe sonrasında yaklaşık 8 yıllık bir yenilginin ardından, 1989 yılından itibaren toplu sözleşme dönemlerinde ekonomik taleplerle meşru ve demokratik bir kitle mücadelesinde birlik sağladı. 1989-1993 dönemlerinde bağıtlanan toplu iş sözleşmeleri ile gerçek ücretler 12 Eylül ve 24 Ocak öncesini aştı.

Bu başarıların ardından, sermayenin yeni bir saldırısı başladı. Özelleştirme, taşeronlaştırma, işçi çıkarmalar, geçici işçiliğin ve kısmi süreli çalışmanın yaygınlaştırılması, yerli ve yabancı kaçak işçi istihdamının artması, eve iş verme sisteminin ve küçük atelyelerde fason üretimin teşvik edilmesi, işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi açısından yeni sorunlar yarattı. İşçiler ayrıca devletin vergi ve harcama politikalarının kendilerini ne kadar yakından ilgilendirdiğini yaygın olarak kavramaya başladılar. Ancak bu sorunların hiçbirinin toplu sözleşmecilikle sınırlı bir sendikacılık anlayışıyla çözülememesi ve ANAP'ın ardından DYP-SHP Koalisyon Hükümetinin de uluslararası ve yerli tekelci sermayenin programını uygulaması, işçiler arasında kendi bağımsız siyasal örgütlenmelerini yaratma eğilimini güçlendirdi.

Bu arada, kamu ücretli çalışanları, 1985 yılı sonlarında Prof.Dr.Alpaslan Işık'ın başlattığı bir tartışma süreci sonucunda, 1990 yılında sendikalarını kurdular. 1990 yılından 1994 yılına kadar ülkemizde kamu ücretli çalışanlarının sendikalarının meşrulaşma ve kitleselleşme mücadelesi, ülkemizde sendikacılık hareketinin gurur duyulacak bir bölümüdür.

Bu dönemin en önemli gelişmelerinden biri, TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ, Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu, Sendikalar Eşgüdüm Komitesi, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipler Birliği ve çeşitli demokratik kuruluşların önce özelleştirmeye, taşeronlaşmaya ve işten çıkarmalara karşı oluşturdukları ve zaman içinde programı genişleyen birlikteliğidir, Demokrasi Platformudur.

5 Nisan İstikrar Programı bu genel mevzilenme ortamında gündeme geldi. TÜRK-İŞ, geleneksel tavrını kökten değiştirerek, İstikrar Programına cepheden ve bütünüyle karşı çıktı. Genel Başkan Bayram Meral, İstikrar Programı'nın açıklandığı gün yaptığı basın toplantısında, bu programın anti-demokratik olduğunu ve uluslararası tekelci sermayenin sözcüsü IMF'nin talimatlarıyla halkımıza dayatıldığını, TÜRK-İŞ'in İstikrar Programı'na karşı çıktığını açıkladı. Bu tavır, daha sonraki günlerde çeşitli işyerlerindeki eylemlerle, sendikaların düzenledikleri miting ve yürüyüşlerle ve özellikle de 1 Mayıs'ın işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele ve İstikrar Programı'na karşı direnme günü olarak Demokrasi Platformu tarafından birlikte kutlanmasıyla daha da netleşti.

27 Mart Yerel Seçimleri ve 5 Nisan İstikrar Programı sonrasında ülkemizde işsizlik arttı. Sermayenin bazan gerçekten bunalıma girmesi, bazan de bunalımı bahane etmesiyle işten çıkardığı işçiler, kapanan işyerlerinden çıkarılanlar, özellikle Refah Partili belediye başkanlarının siyasi kadrolaşma amaçlı işçi çıkışları işsizlerin sayısını artırdı. IMF'nin tarımda destekleme alımları ve sübvansiyonlara ilişkin uygulattığı politikalar, kırsal kesimde hızlı bir mülksüzleşme ve kente göç sürecinin yaşanağını gösteriyor. PKK'nın eylemleri de Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da huzur bırakmadığından, bölge halkının göç eğilimi yükseldi. Bu ve benzeri nedenlere bağlı olarak artan ve artacak olan işsizlik ise, insanları çaresizliğe itmekte, sendikal örgütlenmeleri zayıflatmakta.

Bu koşullarda Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketini nasıl bir gelecek bekliyor?

Ücretli emek ile sermaye arasındaki çelişkiler keskinleşecek. Sendikal mücadele sertleşecek ve siyasallaşacak. Ücretli emek ve genel olarak emek cephesi ile sermaye cephesi arasındaki sorunların çözümünün siyasal platforma kayması, işçi sınıfının bağımsız siyasal örgütlenmesini gündeme getirecek. Ancak bu eğilim, 1961 yılında Türkiye İşçi Partisi'nin kurulmasından, 1962 yılında kurulmaya çalışılan alışanlar Partisi'nden veya 1979 yılında DİSK yöneticilerinin kurmaya çalıştıkları partiden farklıdır. Türkiye tarihinde ilk defa işçi sınıfının çok geniş kesimleri, ekonomik mücadelede sağıladıkları bütünlüğü siyasal alana taşımaktan başka çarelerinin kalmadığını yaşayarak öğreniyor. İşgücünden başka satacak birşeyi olmayan cretlilerden oluşan işçi sınıfının genel eğitim ve kültür düzeyinin, mücadele deneyiminin ve sınıf bilincinin ulaştığı düzey, bu sıçramayı olanaklı kılıyor.

Türkiye, toplumsal ve hatta siyasal tarihinde işçi sınıfının bağımsız bir güç olarak tarih sahnesinde yer alacağı bir döneme giriyor. Bu kadar pislik, çürümüşlük ve hatta karamsarlık ortasında bile, işçi sınıfının bu niteliklerinden ötürü, Türkiye'nin geleceğine umutla baktığımı söyleyebiliyorum.